Грамадскае незалежнае выданне, выходзіць са студзеня 1997 года

ІВАЦЭВІЧЫ–БАРАНАВІЧЫ–БЯРОЗА

Газета для вас

30 ліпеня 1997 года

СЕРАДА

№ 36

Наш індэкс 63834

Цана па падпісцы – 750 руб.
Цана ў розніцу – 1000 руб.

ЧАС МЯСЦОВЫ

Партнёрства захавалася

БЯРОЗА. Пакуль некаторыя бездапаможныя кіраўнікі, звыклыя працаваць з-пад палкі і па ўказцы зверху, лементуюць аб парваных эканамічных сувязях, Белаазёрскі энергамеханічны завод больш за палову таварнай прадукцыі паранейшаму пастаўляе на рынкі блізкага замежжа. Партнёрства захавалася, але цяпер яно працягваецца ў новых умовах гаспадарання. На экспарт ідуць вырабы для цеплавых электрастанцый, якія ахвотна набываюць энергетыкі Расіі, Украіны, Літвы, Латвіі, Эстоніі, Малдовы і Узбекістана.

Геаграфія паставак расшыраецца. Прадпрыемствам зацікавіліся фірмы Польшчы і Фінляндыі.

Мы выміраем

ІВАЦЭВІЧЫ. Гэта страшна, але сапраўды так. Вось лічбы. Сёлета за першае паўгоддзе ў раёне нарадзілася 331 дзіця, а памерла 515 чалавек.

Па нашай рэспубліцы лічбы такія: нарадзілася за шэсць месяцаў гэтага года 37725, а памерла 61545 грамадзян. Тут, як кажуць, каментары не патрэбны.

Пазбавілі пасады... пацукі

БАРАНАВІЧЫ. У дзіцячым садку № 56 зарэгістравана ўспышка іерсініёзнай інфекцыі (псеўдатуберкулёзу). Крыніцай захворвання аказаліся пацукі, якія даўно тут знайшлі сабе прытулак. Праз прадукты харчавання, да якіх мелі доступ хвастатыя, перадавалася гэтая зараза. 24 малышы былі заражаны, некалькі з іх трапілі ў бальніцу.

Вінаватай у дадзеным выпадку палічылі загадчыцу садка, яе і вызвалілі ад пасады. А санстанцыі прыйшлося папрацаваць, каб пазбавіцца ад пацукоў.

● НА СЕЛЬСКІХ СКРЫЖАВАННЯХ

Прыкаваныя да сваіх сотак, да калгаснага поля вясковыя бабулі аж да самых апошніх дзён будуць круціцца ў працы. Не выпадае па вуліцы прайсці спакойна: усё подбегам, у спешцы, у тлуме турботаў.

І гэты нязграбны мотаблок для іх – вялікая тэхніка. Хто змог набыць яго гадоў дзесяць таму, цяпер не нарадуецца. Цяпер жа ён каштуе ажно 40 мільёнаў. Пакажыце нам селяніна, які мае такія шалёныя грошы! Такі вось клопат пра вяскоўцаў і іх падсобныя гаспадаркі.

Даруем дзядзьку, які насуперак усім правілам руху пасадзіў жанчын у маленькі кузаў. Няхай пад'едуць крыху – спрацаваным нагам ужо лягчэй. Пасвятлела на бабуліных тварах: няма нуднага дажджу і можна даць рады распачатай рабоце.

Фота А. ГАНЧУКА.

Піянер дзіцячага ўзросту

БАРАНАВІЧЫ. Споўнілася пяць гадоў недзяржаўнаму эканоміка-юрыдычнаму тэхнікуму – піянеру недзяржаўнай адукацыі ў заходнім рэгіёне рэспублікі. Ён адным з першых прайшоў акрэдытацыю ў Міністэрстве адукацыі і атрымаў права выдачы дзяржаўных дыпломаў. Напярэдадні свайго дня нараджэння тэхнікум прайшоў акрэдытацыю на павышэнне свайго статусу. Асноўная спецыяльнасць, па якой вядзецца падрыхтоўка навучэнцаў, – „Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве" са спецыялізацыяй „Прававое забеспячэнне гаспадарчай дзейнасці". У сёлетнім навучальным годзе дабавіцца новыя спецыяльнасці – „Правазнаўства" і „Дакументазнаўства. Дакументацыйнае забеспячэнне кіравання".

У тэхнікуме выкладаюць спецыялісты высокага класа. Сярод іх – дзевяць кандыдатаў навук.

Многія выпускнікі тэхнікума працуюць галоўнымі спецыялістамі буйных фірм.

Ёсць у будоўлі пачатак

ІВАЦЭВІЧЫ. Гэты новы цэх ратыфікацыі ўжо год узводзіцца на спіртзаводзе. Як сказаў нам галоўны інжынер М. І. Осіпаў, кошт яго звыш 20 мільярдаў рублёў. Летась сюды завезлі абсталяванне, якое каштуе таксама нямала – 5,5 мільярда расійскіх рублёў. Усе працэсы ў цэху будуць аўтаматызаваны, так што практычна колькасць рабочых на заводзе амаль не павялічыцца.

Будаўніцтва працягваецца. Зрабіць трэба яшчэ шмат. Справа ў тым, што цэх будзе спажываць многа вады (50 кубаметраў у гадзіну), таму, каб забяспечыць нармальную яго работу, неабходна прабіваць сваю свідравіну. А гэта зноў вялікія затраты.

Нягледзячы на ўсе цяжкасці (да таго ж будаўнічыя матэрыялы даражаюць штодня), новы цэх усё ж узводзіцца. Кіраўнікі завода ўпэўнены, што давядуць справу да канца.

Касцёл галодных разумее

БАРАНАВІЧЫ. Нямала гуманных акцый праводзіць мясцовы касцёл Маці Боскай Фацімскай. Гэтым летам у Аўстрыі адпачывалі 20 дзяцей – удзельнікаў хору касцёла. Больш за 50 дзяцей цяпер знаходзіцца ў Польшчы. Напрыканцы чэрвеня 220 дзяцей і маладых людзей разам з братамі і манашкамі пешшу прайшлі 270 кіламетраў ад Баранавічаў да Будслава. Добрыя знаёмствы з простымі людзьмі, якія кармілі і пускалі пераначаваць вандроўнікаў, надоўга застануцца ў памяці.

Касцёл дапамагае бедным і шматдзетным сем'ям, выдае бясплатныя абеды. Сорак такіх сем'яў зараз прымацаваны да храма і могуць разлічваць на яго дапамогу.

Юбілей: гуляць дык гуляць

БЯРОЗА. Свята – гэта калі знешняя радасць сапраўды пранікнуць унутр, а ўнутраная выплюхваецца наверх. Інтэнсіўней за ўсё дадзеныя працэсы развівалiся ў бярозаўцаў з нагоды 520-гадовага юбілею горада. Свята, санкцыяніраванае мясцовымі ўладамі, прайшло амаль з мінскім размахам: тэатральнае прадстаўленне, канцэрты ўдзельнікаў мастацкай самадзейнасці, кірмашы дароў агародаў і садоў, выступленне вядомага вакальна-інструментальнага гурта „Сябры", дэлегацыі раёнаў-суседзяў...

Народнае гулянне не набыло, дзякаваць Богу, зацяжнога сталічнага характару.

Патрэбнае стала непатрэбным

БАРАНАВІЧЫ. Каб звесці неяк фінансавыя канцы з канцамі, баваўнянае аб'яднанне пазбаўляецца ад сваёй камунальнай уласнасці. На балансы гарадскіх службаў перададзены водаправод і каналізацыя ў пасёлку тэкстыльшчыкаў, многія жылыя дамы. Нядаўна падпісан пратакол аб перадачы спартыўнай залы. На чарзе – вывад з прамысловага корпуса стаматалагічнай паліклінікі і фізіятэрапеўтычных кабінетаў у пустуючае памяшканне ведамаснага дзіцячага садка. Сваіх работнікаў медыкі абслугоўваюць бясплатна, пабочных асобаў – за грошы. Але не ўсякі жадаючы мог патрапіць да ўрача праз строгую прапускную сістэму. Цяпер наведвальнікаў збоку, папаўняючых бальнічную касу, пабольшае.

Тэкстыльшчыкам проста не па кішэні ўтрымліваць розныя невытворчыя службы з-за хранічных працяглых прастояў. Таму яны і рашыліся на такі крок, пагаршаючы тым самым сацыяльную абарону калектыву.

Аўтарская вечарына

ІВАЦЭВІЧЫ. У мінулую суботу на сцэне гарадскога Дома культуры выступаў кампазітар і выканаўца ўласных песень з Гомеля Зміцер Бартосік. Яго песні аб нашым жыцці – падчас бязладным, трывожным і бязрадасным – былі зразуметы слухачамі, выклікалі бурную рэакцыю. Яго музыка спадабалася прысутным.

Бард крыху расказаў пра сябе, пра сваю творчасць, жадаючым пакінуў аўтографы.

З канторы бачна ўсё

БАРАНАВІЧЫ. Праўленне калгаса „Шлях Леніна" не пашкадавала 166 мільёнаў рублёў, каб набыць хітрую японскую апаратуру – тэлекамеры. Зараз яны ўстаноўлены на машынным двары. Старшыня калгаса, дыспетчар і спецыялісты, седзячы ў канторы, бачаць на маніторах усё, што робіцца ў гаражы і мехмайстэрні. Бачнасць у любы час сутак выдатная.

Схаваныя тэлекамеры з'явяцца на збожжатаку, потым – на ўсіх фермах. Трымайцеся, злодзеі і абібокі! Цяпер ад нябачнага тэлевока вам не схавацца. Камуністычнае выхаванне па-ленінску вас задужа многа распладзіла, цяпер выхаванне па-японску, магчыма, адаб'е ахвоту цягнуць усё, што душа пажадае. Вось толькі ці захочуць людзі працаваць пад пільным вокам тэлекантралёраў, калі красці стане немагчымым?

Явление министра народу

БЕРЁЗА. Министр спорта и туризма РБ Владимир Макейчик рванул на периферию, чтобы осмотреть свои спортивные владения. Побывав в Бресте и Кобрине, по дороге завернул в Берёзу, посетил её физкультурные объекты, побывал в цехах Белоозёрской фабрики спортивной обуви. Говорят, столичный чиновник остался доволен увиденным и пообещал материальную поддержку со стороны возглавляемого им министерства. Мы-то знаем, что таким кадрам обещания выполнять совсем не обязательно. Иначе кому-то пришлось бы ложиться на рельсы, идти в отставку через два года или даже давать голову на отсечение.

Сердечно поздравляем

От всей души с юбилеем поздравляем прекрасного человека и отличного специалиста Вячеслава Григорьевича КУЛИНИЧА из г. Ивацевичи. Крепкого здоровья, радости, мира и спокойствия тебе!

Живи и знай, что жизнь прекрасна,
И сколько не было бы в ней зла,
Не обижай людей напрасно,
Умей простить, но знай когда.
Умей смеяться, когда грустно,
Умей грустить, когда смешно,
Умей казаться равнодушным,
Когда в душе совсем не то.

ДРУЗЬЯ.

● НЕРАЎНАДУШНЫ ПОГЛЯД

ЗА БЕДНУЮ КНІГУ ЗАКІНУ Я СЛОЎЦА

Я няўпэўнены, што кожны жыхар Івацэвічаў ведае, дзе размяшчаецца кніжны магазін. Тым больш, перакананы да ўсяго, што не кожны чалавек за сваё жыццё рэгулярна наведваў кнігарню. Кніга – тавар спецыфічны. І хоць не-не ды гаворым мы пра тое, што месціца ў кнізе, як пра духоўную ежу, выраз гэты не асабліва кранае добрую частку людзей, няхай нават і меншую, для якой ежа – гэта аднозначна хлеб, мяса, каўбаса і г. д. І не больш, як і не менш.

А райцэнтраўскі кніжны магазін, між іншым, знаходзіцца на вуліцы Савецкай у сціплай аднапавярховай будыніне, выглядаючай даволі сіратліва на фоне будынкаў двух банкаў – Ашчаднага і Аграпрамбанка. Сёння сіратлівасць надае кнігарні і тое, што не асабліва сюды спяшаюцца людзі, бо ведаюць: тая кніжная прадукцыя, што маецца ў ёй, па кішэні ўжо далёка не кожнаму.

А, між тым, Івацэвіцкая кнігарня – сёння адзіная на ўвесь раён. Былі некалі кніжныя магазіны ў Быцені, Целяханах ды Косаве, і, трэба сказаць, прываблівалі яны аматараў пачытаць сваімі паліцамі, абстаўленымі самай разнастайнай літаратурай. У той час, што гаворыцца, на перыферыі можна было знайсці ў кнігарні і набыць такую кнігу, якой у райцэнтраўскім магазіне ўжо днём з агнём немагчыма было знайсці. Зразумела, у Івацэвічах і люду больш, і той, хто праязджаў міма, не ўпускаў моманту зайсці ў кнігарню. Бо быў такі час, калі чым буйнейшы горад, тым большым дэфіцытам з'яўлялася добрая кніга. А на вёсцы ці ў пасёлку якім яна, гэтая ж кніга, магла гадамі ціхенька стаяць на паліцы незапатрабаванай.

Адным словам, шмат радасных сюрпрызаў прыпадносілі некалі кніжныя магазіны ў Косаве, Целяханах і Быцені знаўцам кнігі, тым, хто ведаў сапраўдную ёй цану і спяшаўся займець яе, запаветную, для сваёй хатняй бібліятэкі. А цяпер... Што цяпер? Цяпер засталася адзіная кнігарня на ўвесь велізэзны раён, дый яна ўжо не асабліва прываблівае не тое што сельскіх, але і райцэнтраўскіх жыхароў. І тлумачыцца гэта двума прычынамі. Першая – гэта дарагоўля кніг, а 40–50, тым больш 60 тысяч рублёў для кагосьці і, да ўсяго, не аднаго чалавека, а многіх людзей, што той выратавальны круг. Для такіх людзей на першым плане сапраўды стаяць прадукты харчавання, бо не паясі – і кніга ў галаву не палезе. Адным словам, не да кніг многім нашым жыхарам цяпер. Нават ад кошту звычайнай дзіцячай кніжачкі казак, якую заўсёды нядрэнна мець у сям'і, каб дашкалятам пачытаць, іншы раз кідае то ў пот, то ў холад. А што тут

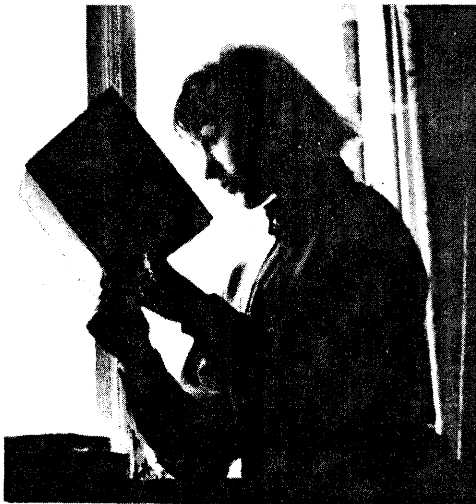

Фота А. ГАНЧУКА.

гаварыць пра нейкую там класіку ці дэтэктыў які...

І, нарэшце, другая прычына, адпужваючая нармальнага чалавека ад кнігарні, гэта якраз перанасычэнне яе паліцаў гэтымі самымі дэтэктывамі. Часцей за ўсё гэта кнігі жахаў з жудаснымі забойствамі, сексуальнымі дамаганнямі, рабаўніцтвамі і фізічнай жорсткасцю. У рэшце рэшт, каб пераканацца ў гэтым, не абавязкова раскрываць тую ці іншую кнігу. Дастаткова зірнуць на іхнія бліскучыя маляўнічыя вокладкі з напаўаголенымі і нават больш маладзіцамі, з палаючымі машынамі і падкошанымі аўтаматнымі ці пісталетнымі кулямі людзьмі. Дарэчы, вучоныя-псіхолагі лічаць, што ўсе гэтыя кнігі, дзе б яны ні знаходзіліся – у кнігарні ці на паліцы чыёйсьці ўласнай бібліятэкі, вылучаюць адмоўную энергію і таму шкодна ўплываюць на псіхіку і здароўе чалавека. Не думаю, што ўсе людзі ведаюць пра гэта, але што многія з іх, цураючыся такіх кніг, маюць тут рацыю, сумненню не падлягае. Маскультура была, ёсць і застанецца маскультурай, разлічанай на самыя павярхоўныя пачуцці і запатрабаванні чалавека.

Затое добрая кніга – ці то па гісторыі нашай Бацькаўшчыны, ці больш даўняй гісторыі, няважна якой – нашай айчыннай ці сусветнай, як і кніга добрага пісьменніка, зноў-такі не абавязкова нават беларускага, – вялікая рэдкасць у раённай кнігарні. Акінеш сумным поглядам тыя паліцы, дзе некалі знаходзіліся такія кнігі, з жалем абвядзеш вачыма бліскуча-рознакаляровыя вокладкі кніг з парнаграфічна-разбойніцкімі малюнкамі – і недзе глыбока ўнутры запячэ агеньчык гэткай радасці за тое, што некалі не пашкадаваў грошай і набыў для хатняй бібліятэкі шмат цікавых і карысных кніг. Бо, як ужо гаварылася раней, адны з іх цяпер проста не па кішэні, а другіх – нібы вецер які здуў з паліц кнігарань, запоўніўшы апошнія тым, што і задарам не ўзяў бы.

Вось такі некалькі зацягнуты ўступ спатрэбіўся для таго, каб перайсці да думкі, дзеля якой, па сутнасці, і задуманы быў гэты артыкул. Каб пра бедныя кнігі закінуць слоўца, пра тое, што сёння, як ніколі, трэба берагчы іх, як зрэнку вока, намагацца даць ім як мага больш доўгае жыццё. Бо, як вядома, добра захоўваемая кніга можа паспяхова служыць не толькі двум-тром, а мо і дзесяці пакаленням. І наогул, кніга ў стане перажыць не толькі свайго першага гаспадара, але і ягоных дзяцей, унукаў і нават праўнукаў. Такое дасягаецца ў дзяржаўных бібліятэках і кніжных сховішчах, але такое можа быць дасягнута і ў асабістых хатніх бібліятэках. Больш таго, улічваючы той вельмі „ссуженный і специфический" „размах" сённяшняй выдавецкай справы, калі некаторыя з некалі выдадзеных кніг могуць не пабачыць свет мо ў бліжэйшае паўстагоддзе, а мо і наогул ніколі, а таксама кошт, які несупынна расце, значна апярэджваючы нашыя даходы, сёння самы час сур'ёзна падумаць аб захаванасці набытых намі некалі хатніх кніжных фондаў. Той, хто ведае цану кнізе, і не толькі, зразумела, грашовую, даўно прыйшоў да такога вываду. І беражэ кнігі, і гатовы валасы рваць на сабе ад адчаю, калі бачыць, як неахайна адносяцца да ягонага кніжнага багацця дарослыя, дзеці, а з імі і іх малыя чада.

На свае вочы давялося назіраць за станам знаёмага, які, прыехаўшы ў горад да свайго жанатага сына, якому перад атрыманнем кватэры падарыў некалькі соцень добрых кніг, убачыў тое, што засталося ад яго падарунку. „У большасці кніг, – у роспачы, амаль са слязамі на вачах расказваў ён, – адсутнічалі шмат якія старонкі, былі адарваныя вокладкі, парваныя напалову або пераламаныя ад загортвання лісты. Гледзячы на такую неахайнасць маладых бацькоў, аналагічна паступаюць з кнігамі і дзеці, бесцырымонна ірвучы старонкі, размалёўваючы іх".

– Гэта ж я, каб сабраць столькі кніг, траціў па некалькі гадоў, матляючыся па кнігарнях, – амаль не плакаў ад крыўды мой знаёмы. – А яны, яны расправіліся з кнігамі, як са звычайнымі газетамі-аднадзёнкамі. І ведаю, ужо ніколі не набудуць новых кніг, не ў іх гэта прывычцы. А ў іх жа растуць дзеці, якім, напэўна б, спатрэбіліся гэтыя кнігі.

І ўжо ахапіўшы рукамі галаву, чалавек гэтак жа адчайна пытаўся ў самога сябе: „Навошта, нашто я даваў іх ім? Няхай бы захаваў у сябе, а потым перадаў унукам, калі выраслі б і навучыліся цаніць кнігу".

Немагчыма было не зразумець адчай і боль майго знаёмага. Не будзем тут вінаваціць яго: маўляў, сам кнігі любіць, а ў дзецях чамусьці такой любві не выхаваў. Прасцей за ўсё абвінавачваць, у жыцці ж усё атрымліваецца куды складаней. Застаецца толькі шкадаваць, калі дзеці вырастаюць іншымі ў адносінах да кніг, для любых бацькоў гэта і крыўдна, і балюча.

З праблемай захавання кнігі самым цесным чынам звязана і іншае пытанне: „Даваць ці не даваць кнігу з уласнай бібліятэкі чытаць іншым людзям?" І некалі, калі былі значна таннейшымі, не па сабе было, калі даводзілася бачыць у іншай хаце кніжныя паліцы з ні кім некранутымі на іх кнігамі. Іншыя гаспадары самі баяліся браць іх у рукі, каб не пашкодзіць, крый Божа, знешні выгляд, не тое што іншым не давалі. Не па сабе рабілася ад такога відовішча, зусім іншымі вачыма бачыліся і гаспадары гэтых кніг. Сёння ж, трэба думаць, такія людзі яшчэ больш стойка ахоўваюць сваё кніжнае багацце: і ад сябе, і ад іншых. Бо кнігі ў іхняй кватэры з імпартнымі сценкамі – гэта не што іншае, як частка інтэр'еру і сведчанне інтэлекту яе гаспадароў. Зразумела, хлусліваму інтэлекту, паказушнаму.

Кніга ўсё ж павінна іншы раз пакідаць не толькі сваё месца на паліцы, але і сваю кватэру, каб яе змаглі прачытаць іншыя – сваякі, сябры, саслужыўцы па працы, знаёмыя. Іншая справа, што той, хто бярэ яе, павінен адчуваць усю адказнасць за стан уручанай яму кнігі.

Вось, бадай што, і ўсё пра кнігі. Некалі пра іх казалі, што яны – крыніца ведаў. І як кожная крыніца, яны павінны жыць доўга, нібы той чысцюткай гаючай вадою аздараўляючы чалавеку душу добрым зместам, разумнымі думкамі і ўзвышаным мастацтвам. Хіба за гэта кніга не заслугоўвае беражлівых адносін да сябе? Заслугоўвае, як і любая іншая жывая істота. А што кніга – істота менавіта жывая, тут няма і не можа быць аніякага сумнення.

М. РЫМАЧ.

● СТАРОНКІ ГІСТОРЫІ

Паўлюкоўскі Уладзіслаў (псеўданім Улад-Уніцкі) нарадзіўся ў 1895 годзе ў вёсцы Ініца Навагрудскага павета Мінскай губерніі ў мнагадзетнай сялянскай сям'і. У першую сусветную вайну служыў прапаршчыкам. Удзельнік грамадзянскай вайны, меў баявыя ўзнагароды. Пасля вяртання ў 1920 на радзіму і пераездзе ў сярэдзіне 20-х гадоў у Вільню, пачаў актыўна супрацоўнічаць з беларускімі арганізацыямі і выданнямі („Маланка", „Шлях моладзі", „Авадзень" і іншыя). Як графік удзельнічаў у выданні каляндароў, кніжак, падручнікаў. Некаторы час быў звязаны з Беларускай Сялянска-Рабочай Грамадой, удзельнічаў у яе друку (1925–1927). У 1926 арыштаваны польскімі ўладамі і зняволены ў віленскую турму на Лукішках, а ў 1927 пасля апеляцыйнага суда вызвалены з турмы. У 1939 арыштаваны другі раз і адпраўлены ў Картуз-Бярозаўскі канцлагер, адкуль выйшаў на волю пасля вызвалення Заходняй Беларусі. Сваё знаходжанне ў канцлагеры апісаў у 1940 ва ўспамінах „Арышты; Бяроза і воля". Вярнуўся ў Вільню і працаваў штатным супрацоўнікам Беларускага музея І. Луцкевіча. Пасля яго ліквідацыі працаваў дырэктарам Літаратурнага музея імя А. Пушкіна. У 1948 арыштаваны савецкімі органамі бяспекі і асуджаны ў Мінску на 10 гадоў лагернага рэжыму.

Вярнуўся з лагеру ў 1953 невылечна хворы, спаралізаваны і ў 1955 памёр у Вільні.

(Успаміны Улада-Уніцкага друкуюцца з захаваннем арфаграфіі і пунктуацыі таго часу).

Улад УНІЦКІ

АРЫШТЫ, БЯРОЗА І ВОЛЯ

ЖНІВЕНЬ 1939 г.

Што новы дзень, то ўсё грознейшы і страшнейшы для людзей: няўхільна прыбліжалася вайна Нямеччыны з Польшчай.

Аж 30 жніўня, расклеенымі ўночы плакатамі, была абвешчана агульная мабілізацыя. Ускалыхнулася сталіца колішняй, Беларуска-Літоўскай дзяржавы. Пачаўся нястрыманы многімі яшчэ нябачаны рух выпушчанае з моцных ціскаў спранжыны, якая шалёна круцілася ў няведамым кірунку й гучэла незразумелымі гукамі, рэха іх адбівалася ў свядомасці людзей шматлітарным словам – мабілізацыя. І з людзей мо ніхто ня быў такім чулым да яе й так не праймаўся ейнымі гукамі, як беларусы.

У самы дзень мабілізацыі ў Вільні былі арыштаваны: дырэктар Беларускай гімназіі Анцукевіч, рэдактар „Калосся" Шутовіч, рэдактар „Шляху моладзі" Найдзюк і працаўнік Беларускай Друкарні А. Утовіч. Весткі аб арышце іх маланкай разнеслася сярод віленскіх беларусаў і сабою зацьміла ўсе іншыя весткі, зроджаныя рухамі мабілізацыі.

– Што будзе? – азіраючыся на ўсе бакі пыталі адзін аднаго беларусы. – Што нас чакае?

– Кепска будзе, – адзін другому адказвалі беларусы, паціскаючы плячыма, бо на другое пытанне ніхто не хацеў адказваць.

Аж 1-га верасня абвешчана вайна. ...У горадзе – грукат, стук, натоўпы людзей, беганіна, падводы, аўты, жаўнеры і. ..ўзрыды, плач. Плакалі мацяркі, жонкі, сёстры, дзеці. Яны праважалі сваіх карміцеляў і апякуноў „на дарогу магутнасці найяснейшай рэспублікі", як гаварылі тыя пілсудчыкі, што заржавелі на нятыкальных месцах дзяржаўнай машыны... Пад вечар гэтага дня – над Парубункам – нямецкі самалёт, страляніна па ім... Сапраўды, вайна!

А змрокам і па змроку таго-ж 1-га верасня зноў слёзы адчайнага плачу, але ўжо ў беларускіх, украінскіх, літоўскіх, нямецкіх і ў жыдоўскіх кватэрах і хатах. Па ўсёй Польшчы адбываліся масавыя рэвізіі і арышты „інародцаў", коштам і працаю каторых польскія паны тварылі дабрабыт сабе ды сваім „родаком і пшыяцёлом".

Мяне арыштоўвалі сышчык з паліцыянтам, зрабіўшы павярхоўную рэвізію маіх кнігаў. Пры рэвізіі толькі забралі збіраныя праз даўжэйшы час карты, пры помачы каторых я думаў ўлажыць для Музею альбом гістарычных зменаў на тэрыторыі этнаграфічнай Беларусі, забралі рукапіс хроналогіі Беларусі й некалькі кніжак і пазычаных украінскіх газетаў, а таксама рукапіс Беларускага Сялянскага Календара на 1940 год. Забіраючы мяне, паліцыянт і сышчык не казалі нічога ні аб прычыне, ні аб мэце арышту, а толькі падганялі хутчэй збірацца. Думаючы, што возьмуць мяне на кароткі час, я спехам сабраўся – на босыя ногі абуў камашы, на кашулю апрануў летні халацік і ўзяў курыць, як толькі-толькі на дзень. Мімаходам, з усмешкаю на вуснах, развітаўшыся з заплаканаю жонкаю, выйшаў я з хаты. Мяне пасадзілі ў чакаўшую нас дрынду (воз) й павезлі ў следчы аддзел паліцыі.

Тутака ў асобным пакоі мае праважатыя пісалі пратакол рэвізіі, а я пазіраў, як міма мяне ў суседні пакой прыводзілі й выводзілі з яго розных людзей – і мужчын,і жанчын. Былі ўсякія між імі,

(Працяг будзе).

● ПІСЬМО З КАМЕНТАРЫЕМ

За што грошы плаціць?

Паважаная рэдакцыя! Тры месяцы таму я напісала пісьмо ў рэдакцыю газеты „Беларуская ніва", але да гэтага часу не атрымала адтуль ніякіх звестак. І вось рашыла напісаць вам. Я інвалід другой групы, жыву ў 90-кватэрным доме. Мая кватэра не прыватызавана. За ўсе камунальныя паслугі плачу рэгулярна, шостага чысла кожнага месяца пасля атрымання пенсіі. Запазычанасці ніколі не было. А тут нечакана ў гаргазе мне сказалі, што я павінна заплаціць 37 тысяч рублёў доўгу. Адкуль жа ён узяўся?

А вось што было. У лютым у нашым доме праходзіў прафілактычны рамонт газавых прыбораў. Былі і ў мяне газавікі, памазалі памазком з мылам часткі на трубах і ўпэўніліся, што газ не сочыцца, далі распісацца ў ведамасці, што ўсё ў парадку, і пайшлі. Ніякага рамонту, як у іншых кватэрах, не было. Праз некаторы час мне і паведамілі пра той доўг. Цікава, за што ж плаціць, калі ніякага прафілактычнага рамонту не было.

Спрабавала я што-колечы даведацца. Званіла ў гаргаз. Сказалі: трэба плаціць. Тое ж самае пацвердзілі і камунальнікі.

Хацелася б праз газету даведацца ці правільна паступаюць са мной.

Я. ГОЛУБ,
жыхарка г. Івацэвічы.

● ● ●

Вось такое пісьмо прыйшло ў рэдакцыю. Мы звязаліся з тымі раённымі службамі, пра якія гаворыцца ў пісьме. Дарэктар Івацэвіцкага райгаза Р. Р. Бярынчык, выслухаўшы змест пісьма па тэлефоне, згадзіўся выслаць спецыялістаў на месца, каб азнаёміцца з якасцю прафілактычнага рамонту газавых прыбораў.

Мы ў кватэры Яўгенні Сцяпанаўны Голуб. Інжынер прафілактычна-тэхнічнага аддзела райгаза А. Г. Рахавецкі напомніў уладальніцы кватэры аб асобных пунктах інструкцыі карыстання газам, прафілактыкі і рамонту газавых прыбораў, аб дагаворы, які заключаны ёй з райгазам, выслухаў таксама Я. С. Голуб.

– Я не супраць платы, – яшчэ раз падкрэсліла Яўгенія Сцяпанаўна, – калі нейкі рамонт зроблены. А ў мяне яго не было. За што плаціць? Я гатова заплаціць 10 ці 15 тысяч рублёў за прафілактычны агляд. Вунь у іншых кватэрах гадзіну ці дзве рамонт рабілі і столькі ж узялі. Дзе ж справядлівасць?

Сапраўды, тут узнікаюць пытанні. У аднаго рамантуюць, у другога, як у Я. С. Голуб, толькі глянулі, што ўсё ў парадку, а плата адна – 37 тысяч рублёў. Таму і абуралася людзі. Гэта можна было пачуць і ад уладальніцы кватэры № 47 С. І. Гурыновіч, якая прыйшла сюды да сваёй знаёмай.

– Нам далі такія расцэнкі, – толькі і змог у апраўданне сказаць А. Г. Рахавецкі.

Хто можа змяніць гэтыя расцэнкі, каб дыферэнцыравана падыходзіць да кожнага выпадку прафілактычнага рамонту газавых прыбораў у кватэрах, засталося пакуль што невядомым і для работнікаў райгаза, што былі ў кватэры Я. С. Голуб, і для самой гаспадыні. Словам, пытанне застаецца адкрытым.

А хто ж павінен плаціць за прафілактычны рамонт газавых апаратаў, калі кватэра не ўласная, непрыватызаваная? Аб гэтым таксама пытае Я. С. Голуб.

Звонім у раённае аб'яднанне жыллёва-камунальнай гаспадаркі. У бухгалтэрыі нам адказалі, што не ведаюць гэтага, але ў сваіх кватэрах за такі рамонт плацілі самі і параілі звярнуцца да галоўнага інжынера. Але яго не ўдалося двойчы застаць на месцы. Дый, відаць, і не патрэбна, калі звярнуцца да дагавора, які заключаны паміж наймальнікам кватэры і наймадальнікам (камунгасам). У ім сказана, што наймадальнік абавязуецца выпраўляць пашкоджанні санітарна-тэхнічнага і іншага абсталявання ў кватэрах наймальнікаў...

Гэта азначае, відаць, што ўсе віды рамонту газавых прыбораў вядуцца не за кошт наймальніка. Так ён і разумее гэты пункт дагавора.

Што ж, будзем чакаць, як урэшце названыя раённыя службы вырашаць пытанне з аплатай за прафілактычны рамонт газавых апаратаў у непрыватызаваных кватэрах.

● ЗНАЕТЕ ЛИ ВЫ, ЧТО?..

КТО САМЫЙ ГЕНИАЛЬНЫЙ

Собрал их и определил по степени воздействия на историю и общество ученый Майк Харт в своей книге „Сто самых влиятельных личностей в истории, расставленных по порядку".

Список наиболее влиятельных личностей начинается с сюрприза. Первую ступеньку пьедестала занимает Магомет. Объясняется это тем, что он был не только пророком, но и организатором, основателем мусульманской религии. Поэтому он и потеснил Христа на 3-е место, так как христианство оформили и организовали другие, в первую очередь Павел, занимающий 6-е место.

Во главе списка еще два великих вероучителя: Будда – на 4-м месте и Конфуций – на пятом. Зато второе место неожиданно досталось Ньютону.

Среди ста гениев больше всего ученых и изобретателей – 37. Причем многие из них – в первой двадцатке. Гутенберг – 9-й, Эйнштейн – 10-й, Пастер – 12-й, Галилей – 13-й, Дарвин – 17-й.

Следующая категория – политики и военачальники. Их тридцать. Затем идут философы – 14 мыслителей начиная с Маркса, который занял 11-е место.

Одиннадцать гениев проявили себя как религиозные лидеры.

Музы представлены крайне скупо – по двое гениев от литературы, искусства и музыки. Шекспир – 36-й и Гомер – 94-й; Микеланджело – 49-й и Пикассо – 96-й; Бетховен – 42-й и Бах – 74-й.

Хронологическая таблица показывает два пика. Первый „звездный час", растянувшийся на 400 лет, был между УI и II веками до нашей эры. Другой плодотворный период начался в ХУ столетии и продолжается до сих пор.

Географическое распределение гениев неравномерно. Африка дала лишь трех, Латинская Америка одного – Боливара, Азия – 18, США – 7. Остальные 71 родились в Европе.

Из них трое – уроженцы России. Ленин – на 15-м месте, Сталин – на 63-м, Петр Великий – на 91-м.

Для дома, для семьи, для души...

● ВАШЕ ЗДОРОВЬЕ

СЕКРЕТ ТИБЕТСКИХ ЛАМ

Прост, эффективен и никому не причиняет вреда способ тибетских лам по очистке организма с помощью риса. Годятся зерна не продолговатые, а округлые. Наберите столько столовых ложек, сколько вам лет. Помойте, засыпьте в банку, залейте холодной кипяченой водой, закройте крышкой и поставьте в холодильник.

Утром воду слейте, возьмите столовую ложку с верхом риса, сварите (3–4 мин.) без соли и съешьте натощак до половины восьмого утра. Оставшийся рис снова залейте водой и поставьте в холодильник. Так – каждое утро, пока рис не закончится.

Секрет метода в том, что рисовое зерно имеет кристаллическую решетку. Замачивая зерно, а потом сливая воду, вместе с ней удаляем крахмал. На зернышках образуются ячейки. Рисовая каша не переваривается в желудке и быстро попадает в 12-перстную кишку. Здесь свободные ячейки втягивают в себя то, что мы называем шлаками. Таким образом очищается не только кишечник, но и весь организм.

● ПОЛЕЗНЫЕ СОВЕТЫ

ПРОТИВ ТАРАКАНОВ

Купите в аптеке борную кислоту. Смешайте 30–40 г кислоты с одним сырым яичным желтком, полученную массу распределите небольшими порциями на картонки, жестяные крышки и установите их в разных местах кухни, ванной комнаты и т. д.

ХХХ

К 100 г горячего размятого картофеля добавьте 10–20 г борной кислоты и 3–5 г подсолнечного масла, разложите смесь на картонки, крышки и установите их в наиболее часто посещаемых тараканами местах.

ХХХ

Еще одно „угощение" для насекомых – шарики из смеси 10–20 г борной кислоты, 70–80 г картофельного пюре или манной каши, 10 г. сахарной пудры и части сырого яйца (для вязкости).

ХХХ

Гибель тараканов вы будете наблюдать через 5–7 суток. Приготовленные вами малотоксичные, безвредные для человека средства могут оставаться на обработанной поверхности достаточно долго, до тех пор, пока не исчезнет последнее насекомое.

● ДЛЯ ВАС, МАМЫ!

МОЛОКО РЕБЕНКУ

Молоко – главный продукт для растущего организма, но ребенку старше года уже недостаточно только тех пищевых веществ, которые он может получить с молоком. Ему необходима разнообразная пища, а молока в его суточном рационе должно быть не больше 500–600 граммов, включая и то, что идет на изготовление каш и других блюд.

Желательно приблизительно половину этого количества молока заменять кефиром, простоквашей (лучше купленной в магазине, а не заквашенной самими), ацидофилином и другими кисломолочными продуктами. Пищевая ценность молока и этих продуктов одинакова, но в кисломолочных больше ферментов, витаминов и органических кислот, которые активизируют и улучшают процессы пищеварения, нормализуют бактериальную флору кишечника. К тому же белки, содержащиеся в кисломолочных продуктах, легче усваиваются организмом. Поэтому кисломолочные продукты особенно рекомендуются детям при нарушениях деятельности органов желудочно-кишечного тракта и некоторых заболеваниях, в частности аллергических.

Следует иметь в виду, что включать молоко в избыточных количествах в рацион ребенка нежелательно, так как у детей старше года, которые питаются преимущественно молоком, нередко развивается малокровие.

В рацион детей, кроме молока, должны входить овощи, фрукты, крупы, растительное и сливочное масло, яйца, мясо, рыба, хлеб, то есть самые разнообразные продукты, содержащие все необходимые растущему организму вещества.

● УЛЫБНИТЕСЬ

Муж с женой собираются в отпуск.

– Детей отдадим маме, – говорит жена, – собаку и канарейку – тете, а кошку возьмёт дворник... Кстати, о чем ты там задумался?

– Если в квартире будет так тихо, зачем нам куда-то ехать отдыхать? Можно и дома отдохнуть!

ХХХ

– Да, дорогая, прости меня, пожалуйста, на прошлой неделе я забыла тебя поздравить с законным браком. Прими мои поздравления теперь...

– Поздно, дорогая, я уже развелась!..

ХХХ

– Сколько одиноких мужчин мечтают о хорошей жене!

– А сколько женатых!

● ПРАЗ ЦЕРНІ – ДА РЫНКУ

„СТЫЛЬ" ДАПАМОЖА ВАМ ЗНАЙСЦІ СВОЙ СТЫЛЬ

Вось ужо каля 5 гадоў швейнае атэлье ў Івацэвічах змяніла сваю назву на швейнае прадпрыемства „Стыль". Як цяпер ідуць справы на прадпрыемстве? Што яго работнікі могуць прапанаваць тут кліентам?

На гэтыя і іншыя пытанні нашаму карэспандэнту адказвае дырэктар прадпрыемства Валянціна Барысаўна ОСІПАВА.

– Валянціна Барысаўна, ці змянілася што са зменай шыльды „атэлье" на „прадпрыемства „Стыль"?

– Адметным стала тое, што мы атрымалі пэўную самастойнасць – фінансавую і эканамічную. Да нас стала менш звяртацца прыватных кліентаў з ліку жыхароў горада і раёна (сказваецца тут агульнае эканамічнае становішча). Больш цяпер абслугоўваем розныя арганізацыі, установы. Да нас звяртаюцца дзіцячыя садкі, заводы, бальніца з заказамі на пашыў спецадзення, халатаў, пададзеяльнікаў і г. д. Акрамя кліентаў з нашага раёна, звяртаюцца і з розных гарадоў Беларусі. Таму можна сказаць, што прадпрыемства працуе з усёй рэспублікай.

– Насельніцтва (няхай меншая яго частка) усё ж звяртаецца ў „Стыль". Што цяпер можаце прапанаваць сваім кліентам?

-Мы выконваем пашыў верхняга жаночага адзення, мужчынскіх касцюмаў і штаноў, сарочак і г. д. Акрамя гэтага, „Стыль" прапаноўвае шмат самых розных паслуг па рамонту адзення. У нас можна зрабіць заказ на пасцельныя камплекты, шторы, іншыя рэчы, якія патрэбны чалавеку ў быце. Нашы вопытныя работнікі задаволяць ваш густ і жаданне.

– Што вы можаце сказаць аб калектыве прадпрыемства?

– На прадпрыемстве працуе 5 брыгад. Калектыў стабільны. Усе работніцы – з вялікім стажам работы, добра ведаюць сваю справу. Асабліва хацелася б выдзеліць Сніткo Г. Р., Круцель С. А., Валазгіну Т. П., Іванову Н. Г. Гэтыя людзі аддалі сваёй працы шмат гадоў, гэта – касцяк нашага прадпрыемства, яго гонар. Хаця і зарплата невялікая (700–800 тыс. рублёў), але ж людзі ўжо прывыклі, любяць сваю работу, свой калектыў.

– Чуў, што вам паступаюць заказы нават ад замежных партнёраў?

– Бываюць заказы з замежжа. У нас пашыць можна танна і якасна, што ім і патрэбна. Вось вісіць узор жаночага касцюма з Бельгіі. Будзем шыць.

– Традыцыйнае па сённяшнім часе пытанне – аб цяжкасцях і праблемах...

– Дзе цяпер няма цяжкасцей і праблемаў? Усюды ёсць. У нас іх таксама хапае. Асноўныя праблемы дзве: няма транспарту, каб мы маглі самастойна дзесьці выязджаць, вывозіць сваю прадукцыю ў іншыя месцы. Ну і другая – знайсці рынак збыту тавару. Мы ж акрамя заказаў яшчэ і самі закупляем матэрыялы, шыем розныя вырабы, сочачы за попытам насельніцтва. А ў межах нашага невялікага горада наладзіць збыт цяжка. І ўсё ж неяк і кліентаў знаходзім, і транспарт. Хто працаваць хоча, той заўсёды нейкае выйсце знойдзе.

Гутарку вёў
А. ШЫЛА.

– Алло? Это „Газета для вас"? У меня к вам просьба: расскажите читателям, где концентрируются нитраты в овощах? Как от них избавиться?

М. СЕЛЕДЧИК (д. Бытень).

● АЛЛО, РЕДАКЦИЯ?

Где живут нитраты в овощах?

Злые и вредные нитраты – это соли азотной кислоты (селитры). Её применяют для подкормки овощей, особенно на больших плантациях. В каждом овоще нитраты облюбовали себе особое место жительства.

В капусте они выбрали верхние листья и кочерыжку. Так что думайте сами:грызть или не грызть.

В моркови наши злейшие враги тоже поселились в сердцевине. Подмечена такая закономерность: в крупной морковке, у которой серёдка массивнее, нитратов больше, чем в средних и мелких корнеплодах. Не гонитесь за величиной!

У патисонов и сладких перцев лучше срезать часть плода у плодоножки – как говорится, дешевле обойдётся.

У кабачков не жалея снимайте кожу. Именно в ней накапливаются нитраты.

Огурцы тоже лучше бы чистить, а заодно и срезать хвостик.

У редиса также безжалостно обрезайте нижнюю часть, где хвостик.

У свеклы – верхнюю и нижнюю части корнеплода.

У дыни и арбуза „вред" собирается в корке и в прилегающей к ней незрелой части.

Успешнее других овощей обороняются от нитратов помидоры, но только очень зрелые. Стоит заметить, что во всех хорошо созревших овощах и фруктах нитратов меньше, чем в недозрелых, собранных раньше срока.

В зелени – салате, шпинате, щавеле, петрушке, луке-порее, сельдерее и прочих – нитраты накапливаются в стеблях и листьях. Если их подержать хотя бы 1–1,5 часа в воде перед тем как пустить в готовку, до 20 процентов нитратов покинут свое жилище, перейдя в воду.

В воде вообще хорошо растворяются соли азотной кислоты. Потому долгое вымачивание и варка овощей – самый эффективный способ избавиться от нитратов.

При варке овощей, к примеру, значительная часть нитратов переходит в раствор в первые 15 минут варки. Поэтому рекомендуется предварительно отваривать овощи, а затем применять их для приготовления блюд.

При варке картофеля в воде 20–40 процентов нитратов переходит в отвар, на пару – 30–70%, при жарении на сковородке – 15 процентов.

При отваривании моркови количество минерального азота снижается наполовину, в крупной свекле, сваренной целиком, – примерно на 20 процентов.

При покупке зелени следует выбирать только целые листья салата, шпината или петрушки – в надорванных или сломанных растениях происходит быстрое накапливание нитратов.

Очень хороша засолка. Уже на третий её день содержание нитратов в овощах и фруктах уменьшается почти до нуля.

● СТОП-КАДР

На рамонкавай паляне каханне блукае...

Фотаэцюд А. ГАНЧУКА.

● ЗДАРЭННІ

12 гадоў нябыту

Раніцай жыхар в. Рэчыца Бярозаўскага раёна пайшоў у суседні лес па грыбы і натрапіў на шкілет чалавека і яго струхнелыя вопратку і абутак. Апазналі асобу загінуўшага дзве жанчыны. Яны ўпэўнены, што гэта іх 25-гадовы сын і брат, які ў красавіку 1985 года пайшоў з дому і не вярнуўся. Прапаўшага шукалі два гады, пасля чаго прызналі яго загінуўшым і пошукі спынілі. Судмедэксперт лічыць, што прычыну смерці за даўнасцю гадоў назваць немагчыма.

(Наш кар.).

● ПОСТ ДАІ

ПЕРАВОЗКА ДЗЯЦЕЙ

Пра гэты выпадак, што адбыўся нядаўна на аўтастрадзе Мінск–Брэст, яшчэ доўга будуць помніць. Пры перавозцы групы дзяцей з Гомельскай, Мінскай і Віцебскай абласцей на аздараўленчы адпачынак у Бельгію паблізу вёскі Камень Кобрынскага раёна адбылася страшная трагедыя. Аўтобус „Неаплан" транспартнай бельгійскай фірмы, які вёў грамадзянін Бельгіі Золе Вілі, на вялікай скорасці заехаў у кювет і перакуліўся. А ў салоне аўтобуса знаходзілася 71 дзіця. Чацвёра дзяцей загінула, 62 – пакалечана. Такі сумны вынік трагедыі.

Зараз спецыялісты высвятляюць прычыны гэтага здарэння. Зразумела адно: па мокрым асфальце трэба рухацца з невысокай скорасцю і быць вельмі пільным і асцярожным. Аднак гэтыя прапісныя ісціны былі парушаны.

У нас няма яшчэ такіх дарог, каб развіваць вялікую хуткасць. Аўтастрада Мінск–Брэст (яе называюць Алімпійскай) патрабуе рамонту. Таму я звяртаюся да ўсіх вадзіцеляў, якія перавозяць дзяцей, не забываць аб нядаўняй трагедыі. У дрэннае надвор'е (дождж, снег, галалёд, туман) лепш не выязджаць на дарогу. Калі ж вас застала непагадзь у дарозе, лепш спыніцеся, перачакайце, і потым ужо асцярожна рухайцеся.

Кажуць, што беражонага Бог беражэ. Гэта сапраўды так. Пільнага, асцярожнага і клапатлівага вадзіцеля любога транспарту, думаецца, не падсцерагае небяспека. Вопытны шафёр ці трактарыст прадбачыць яе, адчувае сваім нутром, таму рыхтуецца, каб ні аварыя, ні якое іншае здарэнне не адбылося менавіта па яго віне. Калі ж так будуць рабіць усе вадзіцелі, то мы будзем спакойны за сваіх дзяцей: ім нічога не будзе пагражаць у дарозе.

На жаль, у нашым паўсядзённым жыцці не так усё гладка. Парушэнняў правіл перавозкі дзяцей хоць адбаўляй. Асабліва іх многа ў час уборачных работ у калгасах летам і восенню, калі ў іх удзельнічаюць школьнікі. На бульбяныя палеткі, напрыклад, іх часта возяць у адкрытых машынах, не абсталяваных для перавозкі людзей, або на транспартных прычэпах. Добра, калі ўсё абыходзіцца. Але рызыка тут вялікая. І жыццём дзяцей рызыкаваць нікому не дадзена права.

У тыя гаспадаркі, дзе парушаюцца правілы перавозкі дзяцей, мы будзем выязджаць па першаму сігналу і прымаць да парушальнікаў самыя строгія меры.

У кожнай аўтагаспадарцы павінна ёсць інструкцыі аб парадку арганізацыі перавозкі дзяцей аўтамабільным транспартам. Хачу асабліва падкрэсліць, што перавозіць дзяцей да 16-гадовага ўзросту трэба толькі аўтобусамі. У кузавах грузавікоў толькі ў выключных выпадках і пад строгім наглядам адказных асоб.

Пераказваць інструкцыю аб правілах перавозкі дзяцей няма патрэбы. А вось удумліва прачытаць яе яшчэ раз кожнаму вадзіцелю па месцы работы вельмі неабходна, каб яшчэ раз адчуць асабістую адказнасць за лёс дзяцей. Трагедыя, якая адбылася ў пачатку ліпеня ў нашай вобласці, не павінна паўтарыцца.

У. КВАША,
старшы дзяржаўтаінспектар Івацэвіцкага райаддзела міліцыі.

● КРЫМІНАЛ

А ЗЛОДЗЕЙ – ВАРТАЎНІК

Ноччу з 5 на 6 ліпеня гэтага года з гаража калгаса „Бусяжскі" ўкрадзены рухавік да старшынёўскага уазіка. Аўтамашына знаходзілася на рамонце і рухавік быў зняты. Злодзеяў тады не затрымалі.

Як паведаміў нам начальнік крымінальнага вышуку райаддзела міліцыі А. І. Глушэня, 23 ліпеня ўдалося выйсці на іх след. Празвішчы злодзеяў ужо вядомы. Імі аказаліся жыхары вёскі Бусяж Аляксандр Мацвееў, Анатоль Папко і Валерый Баранко. Апошні працаваў вартаўніком на тым жа мехдвары, дзе знаходзіцца гараж.

Украдзены рухавік, які каштуе 20 мільёнаў рублёў, гэтая мясцовая тройка прадала за дзве бутэлькі самагонкі грамадзяніну Л., жыхару горада Косава.

Устаноўлена, што гэта не першы крадзеж названых бусяжцаў. Сёлета ў лютым і сакавіку яны скралі шэсць вялікіх колаў з калгасных сельгасмашын, кошт якіх складае не адзін дзесятак мільёнаў рублёў.

Па названых фактах узбуджаны крымінальныя справы. Вядзецца следства.

К. ДЗЯМЧУК.

● СЛУЖБА 01

Што не згніе, тое згарыць?

Цікавячыся, як праходзіць нарыхтоўка сена ў гаспадарках Івацэвіцкага раёна, мы наведалі некаторыя буйныя сенажацi. Выбіралі тыя, дзе заўсёды работы па **корманарыхтоўцы** вядуцца даволі інтэнсіўна. Урочышча „Старынка" добра вядома сельскім працаўнікам. Тут размяшчаюцца ўрадлівыя землі чатырох гаспадарак. На тых сенажацях, што належаць калгасу „Бальшавік", варушылася сена нямецкім корманарыхтоўчым комплексам Е-302. Ледзь не адразу за ім ішлі рулонныя прэс-падборшчыкі, а следам пяць колавых трактараў з прычэпамі адвозілі сена. Ніводная з пералічаных адзінак тэхнікі на той час не мелі ні іскрагасільнікаў, ні вогнетушыцеляў, так неабходных у гэты час. Толькі на выхлапной трубе пагрузчыка іскрагасільнік быў. Зноў прыйшлося ў гутарках з механізатарамі і кіраўнікамі гаспадаркі паўтарацца, гаварыць тое, што адсутнасць іскрагасільніка можа паслужыць прычынай пажару. У якасці яскравага прыкладу ўспомнілі мы загарэўшую па гэтай прычыне сціпту ў калгасе „Зара" і сенасховішча ў калгасе імя Чарткова. Аднак наўрад ці перакаталі мы гэтым тых, хто адказны не толькі за нарыхтоўку сена, а і за яго захаванасць. Спецыяліст па кормавытворчасці „Бальшавіка" У. А. Ланец за грубыя парушэнні супрацьпажарных правіл прыцягнуты да адміністрацыйнага пакарання.

Там жа, на землях калгаса „Савецкая Беларусь", праходзілі аналагічныя работы. Тут таксама прасавалі сена і адвозілі да месца захоўвання. Адвозкай займаліся грузавікі і магутны Т-150. Уся тэхніка, што працавала на лугах, была забяспечана вогнетушыцелямі. А вось пра іскрагасільнікі гаспадаркі з „Савецкай Беларусі" зусім забыліся, бо меўся ён толькі на тым трактары, які працаваў з механічнымі граблямі.

На землях калгаса „Бусяжскі", ва ўрочышчы „Уласаўцы", было занята многа тэхнікі. Варушэнне пракосаў праводзіў такі ж шматаперацыйны, бадай, універсальны комплекс Е-302 германскай вытворчасці. Нашу ўвагу міжволі прыцягнулі струмені дызпаліва, якія цягнуліся следам за гэтым механізмам. Гэта выразна сведчыла аб няспраўнасці тэхнікі: ці то неадрэгулявана сістэма палівападачы, ці выходзяць са строю фільтры. Механізатар, які кіраваў няспраўным Е-302, спаслаўся ў гутарцы з намі на катастрафічную нястачу запчастак. І ўвогуле ўсе механізатары апелявалі да таго, што кіраўніцтва калгаса пасылае выконваць тыя ці іншыя работы амаль не слухаючы іх скарг і заўваг. Між тым выяўленыя недахопы даволі небяспечныя. Ды хіба стане ўжываць сена, прапітанае саляркай, звычайная жывёла? Ні трактары, ні самаходны комплекс Е-302 не былі забяспечаныя іскрагасільнікамі і вогнетушыцелямі.

У калгасе імя Чарткова, як кажуць, зусім страх згубілі. А пра гаспадарлівасць і няма сэнсу гаварыць. І тое, што сенасклад гарэў з-за адсутнасці на трактары, што ўехаў унутр збудавання з сенам, без іскрагасільніка, па ўсяму бачна, нічому не навучыла. У гэтым калгасе таксама вялася нарыхтоўка сена, а дакладней – яго прасаванне ў рулоны. На жаль, уся задзейнічаная тэхніка – без аніякіх сродкаў пажаратушэння і, вядома, іскрагасільнікаў. Зрэшты, потым адзін іскрагасільнік усё-такі знайшлі. А шукалі на чале з галоўным аграномам В. М.Юрчыкам і то дарэмна, бо вогнетушыцеляў і іскрагасільнікаў не аказалася ў наяўнасці нават на складзе. Вядома, далейшая эксплуатацыя ўсіх гэтых агрэгатаў і механізмаў намі спынена і забаронена. Некаторыя адразу ж пакінулі сенажаці і рушылі да мехдвароў. Іншыя, з'ехаўшы на край сенажацяў, засталіся чакаць, пакуль ім знойдуць вогнетушыцель ці іскрагасільнік.

І яшчэ адна заўвага: як вядома, сена сёлета ўбіраецца і складзіруецца вільготным у сваёй значнай большасці. Як жа вызначыць дакладны працэнт яе? Гэта сапраўдная праблема, бо адзіны прыбор для вымярэння вільготнасці грубых кармоў маецца толькі ў лабараторыі, якая знаходзіцца ў Майску. А ва ўсіх астатніх выпадках вільготнасць сена вызначаецца дзедаўскім метадам: прасоўваннем рукі ў рулон ці сцірту да локця ці пляча – „гарыць" яно там ці сена добрае. А паколькі сена часта складзіруюць у сенасховішчы пераўвільготненым, а сістэмы актыўнага вентыліравання нідзе ўжо не працуюць, то выпадкі самаўзгарання сена не выключаны.

А. ХУДЗІНСКІ,
ст. інспектар АВПС-6;
В. МОЛАШ,
ст. супрацоўнік ЦНІПБ АВПС-6
Івацэвіцкага раёна.

Газета выдаецца на беларускай і рускай мовах. Набіраецца ў Івацэвічах, друкуецца ў Баранавіцкай друкарні (г. Баранавічы, вул. Савецкая, 80). Выходзіць два разы на тыдзень: у сераду і суботу.
Фармат 420х300 мм. Аб'ём – 1 друк. аркуш.
Падпісана да друку 28 ліпеня ў 14.00.

Заснавальнікі У. А. Кудзінаў, А. М. Басалай.
Газета зарэгістравана ў Дзяржаўным камітэце РБ па друку.
Пасведчанне № 694.

Рэдактар Лідзія ЦАЛУЙКА.

НАШ АДРАС: 225250, г. Івацэвічы, вул. Дзяржынскага, 30, рэдакцыя „Газеты для вас". Тэлефон 2-12-29.

Тыраж 1.000 экз.
Заказ № 1717.